

Red: Stellan Löwenadler

Den 12.10.1970

MEDINFLYTANDE – MEDANSVAR

Tanken på en genomförd företagsdemokrati har, från att tidigare ha yttrat sig som försiktiga trevare, under det sista decenniet växt ut till ett krav som i dessa dagar pockar på en lösning.

Begreppet »demokrati», folkstyrelse – i motsats till »aristokrati», fåtalsvälde, och »monarki», ursprungligen envælde, samt på sätt och vis »plutokrati», penningvälde – är i och för sig inte nytt. Det lanserades redan av den grekiske filosofen Aristoteles för ca 2.300 år sedan.

Nytt för vår tid är att begreppet från att tidigare ha gällt sättet att styra stater nu också får beteckna den strävan efter medinflytande på den egna arbetsplatsen – det må gälla myndigheter, verk eller företag – som en höjd kunskapsstandard och ett höjt politiskt medvetande fört med sig.

Innebörden av uttrycket »företagsdemokrati» har under diskussionens gång definierats på många olika sätt och ännu har man inte kommit fram till någon entydig uppfattning om vilka former av medinflytande som är de för alla parter bästa.

För det stora flertalet människor torde företagsdemokrati betyda möjligheten att genom öppen och riktig information samt vidareutbildning få insyn i företagets skötsel och att därigenom få möjlighet att påverka beslut som berör deras eget arbete. På det sättet skulle man kunna nå större trygghetskänsla och större arbetstillfredsställelse.

Vad betyder begreppet företagsdemokrati

och vad skall det komma att innebära för dessa?

I SAF-LO-TCO-avtalen om företagsnämnderna och deras verksamhet har också strävan efter ökad produktion och ökad arbetstillfredsställelse fått en framträdande plats. Områden för information och samråd skall främst vara produktion, ekonomi och personalfrågor.

Som bekant har bland former för medinflytande också diskuterats styrelserepresentation. Hur man än ser på lösningen av dessa frågor måste man ha klart för sig att varje form av medinflytande också innebär medansvar.

Inom Telub har diskussionen om företagsdemokratins mål och medel kommit igång ganska tidigt. Redan under hösten 1969 togs frågan upp i företagsnämnden av dåvarande VD, Eric Malmberg.

Telub-nytt redovisar på annan plats i detta nummer vad som hittills hänt på området vid vårt företag. Redan nu kan konstateras att diskussioner och studier av alla parter omfattats med mycket stort intresse.

Telub-nytt har redan tidigare inbjudit till diskussion i våra spalter. Vi upprepar gärna denna inbjudan. Det kan också förtjäna framhållas hur viktigt det är att även den enskilde engagerar sig i dessa för alla anställda så viktiga spörsmål.

S. L-r

Från företagsnämnderna

Ett mycket uppskattat arrangemang gick av stapeln den 9 september, då ledamöterna i Telubs företagsnämnd i Växjö gavs tillfälle att besöka den så kallade »Alphyddan» i Hässleholm och telubarna som är verksamma i denna del av vårt land.

Besöket vid TFH inleddes med att Sören Reuterhage och Åke Sidemyr presenterade anläggningen. De tjänstgjorde också som ciceroner vid en rundvandring. Innan företagsnämndssammanträdet startade hann Växjöborna dessutom titta på kontoret vid Östergatan i Hässleholm, som var väl värt ett besök.

Därpå samlades ledamöterna i de båda företagsnämnderna på Stadshotellet för att under ordförandeskap av VD Benkt Dahlberg avhålla för Växjös del det 21:a och för TFH:s del det 10:e nämndssammanträdet.

Bordlagda ärenden

A Den vid tidigare sammanträden diskuterade enkäten ang Telub-Nytt pågick f n meddelade herr Ekdahl. Av de hittills inkomna svaren kunde man utläsa att ca 70 % finner tidningen läsvärd, ca 75 % anser att den inte täcker det totala informationsbehovet. Tidningens resurser kommer att utökas och lokalredaktörerna skall aktiveras.

B Förslag ang Referensbibliotek har utretts och herr Strömbäck meddelade att TAC kommer att ta hänsyn till detta vid budgeteringen av biblioteket för 1971.

Anmälda ärenden

På ett anmält ärende från TTK i Växjö ang information om byggnation redogjorde ordföranden för de planer som f n finns beträffande Växjö. De närmaste åtgärderna kommer att bli att Telub hyr kontorslokaler av »4 M» på Mörnens väg i Växjö fr o m 1.1.71. Mera långsiktigt pågår vis-

sa utredningsarbeten angående utbyggnad av både verkstads- och kontorslokaler.

Beträffande Risinge är entreprenör utsedd att utbyggnaden skall vara klar i februari 1971.

Ett annat anmält ärende från TTK i Växjö angående köp av material ur förråd togs upp på nytt och här beslöt man att grundligt utreda ärendet med hjälp av en speciell kommitté.

Produktionsöversikt

Herr Lundgren redogjorde för produktionen på verkstadssidan, varvid kom fram att produktionen i Risinge och robotverkstaden i Växjö ligger över budget. Övriga verksamhetsgrenar ligger i enlighet med planerna. De problem man har att lösa på verkstadssidan är lokal- och personalbrist samt vissa problem med för stort materiallager. Herr Genestig redovisade TA:s produktionsläge och meddelade att orderstocken är stor och personalkapaciteten kommer att byggas upp något mer än budgeterat.

Ordföranden informerade om att verkstadsutredningen (V66) nu har följts av en proposition och ett kungligt brev. Av brevet framgår bl a att begreppet »huvudverkstad» skall tillämpas inom materielverkets hela verksamhetsområde. Som huvudverkstad för olika materielobjekt, tekniska områden eller materielsystem skall utses i första hand Förenade Fabriksverken resp Telub.

Dessa direktiv får till följd en strukturuppdelning mellan FFV och Telub. För detta ändamål har tillsatts en arbetsgrupp i vilken herr Genestig ingår som representant för företaget.

Ekonomi

Herr Ahnlund talade om att vår orderstock är god och det budgeterade resultatet för 1970 kom-

mer att stämma trots en lägre fakturering. Regional service visar dock ett relativt stort underskott. Ordföranden sade i detta sammanhang att stora ansträngningar pågår för att häva denna ogynnsamma utveckling. Det är troligt att vi mer än hittills måste inrikta RS produktion mot den mera komplicerade elektroniken.

Personal och utbildning

Herr Ekdahl berörde det ganska kärva arbetsmarknadsläge, som f n råder över hela landet. Personalomsättningen skiljer sig något mellan arbetare och tjänstemän (14 resp 8 %). Rekryteringsbehovet till årets slut är ca 50 nyanställningar.

Lösandet av hälsovårdsfrågan för TFH:s del har visat sig besvärligt. På Telub försöker vi så gott vi kan medverka till en positiv lösning. Vi representerar emellertid i Hässleholm en mycket liten del av de 2000 anställda, som skall vara det första underlaget för en fungerande hälsovårdscentral.

Slutligen berörde herr Ekdahl den svåra bostadsbrist som f n råder inom Växjöregionen.

Det meddelades att sju TFH:are är anmälda till en 20-poängskurs i ADB.

Företagsdemokrati

Gruppen för företagsdemokrati hade vid två sammanträden diskuterat igenom ett av TTK framtaget register över tänkbara områden för företagsdemokrati. Detta har hittills resulterat i att tre samrådsgrupper bildats, nämligen för beredning/planering, kontrollfrågor och personalfrågor.

På herr U Petterssons fråga om företagsdemokrati gäller enbart Växjö svarande ordföranden att man där tar de första stapplande stegen för att sedan gå ut på alla

Den 24 och 25 september gästades Växjö och Telub av FMV-F företagsnämnd med ordföranden, generalmajor Sven-Olof Olin, i spetsen.

Förutom besök vid Telub upptog programmet ordinarie nämndsammanträde samt en utfärd till Lindshammars glasbruk.

Vid Telub gavs deltagarna första

dagen en information om företaget och dess verksamhet. Vid den därpå följande lunchen i personalmatsalen fick FMV-personalen också tillfälle till kontakt med representanter för våra egna personalklubbar.

Andra dagen visades verksamheten vid såväl verkstäderna i Växjö och Risinge som delar av tekniska avdelningen — foto, repro —

och skrivcentralen.

Deltagarna uttryckte samtliga sin uppskattning av vad de fått se. Man hade också många uppskattande ord till övers för det klara och samtidigt intresserade sätt på vilket personal i olika befattningar redogjorde för sin verksamhet. Ett glädjande »plus» på PR-sidan.

de områden, där man kan vänta sig värdefulla resultat av denna typ av verksamhet.

Efter sammanträdet gavs sedan möjligheter till ett svalkande dopp i Hässleholms nya badhus innan man åter samlades på Stadshotellet för att intaga en god middag tillsammans med trevliga gäster representerande TFH:s militära kunder.

Gunnel Mattsson

Personalärenden

Vi hälsar nedanstående nyanställda hjärtligt välkomna till företaget:

Växjö

Ragnar Gustafsson, förrådsarb
Leif Johansson, reservdelsman
båda VFF

Laila Johansson,606
Stefan Gunhammar,611
Anders Ortvall, 612
samt telemontörer

Bernt Erlandsson, montör
Ronny Magnusson, telemontör
Håkan Sjögren, plåtslagare
samt VRH

Matz Stendahl, telemontör
Olof Åkfelt, mek montör
båda VUE

Gunilla Nilsson, ateljébitr
Göran Norlin, tryckeribitr
båda TAP

Stockholm

Astrid Wester, maskinskriv SK

Göteborg

Knut Bjarnehag, montör

Evert Carlsson, svarvare
Sune Nordin, montör
samt FTG

FRÅN FÖRETAGSLÄKAREN

Kvinnlig hälsokontroll

Kvinnliga anställda i Växjö kommer under hösten att erbjudas hälsokontroll inriktad på att upptäcka blodbrist och urinvägsinfektion. Undersökningen omfattar blodprov och urinprov och kommer att utföras på företaget av Syster Gun.

Man vet från tidigare undersökningar att det finns kvinnor som har blodbrist eller urinvägsinfektion utan att veta om det. En smygande urinvägsinfektion kan ge stor skada i njurarna innan den upptäcks. »Höst- eller vårtrötthet» är ofta järn- eller blodbrist.

Företagsdemokrati

Studiegrupper — deras organisation och arbete

Som tidigare nämnts i Telub-nytt har frågan om företagsdemokrati tagits upp inom företagsnämnden. Redan hösten 1969 bildades också en särskild »grupp för företagsdemokrati».

Denna grupp hade sitt första sammanträde den 27 november 1969. Man diskuterade olika områden som t ex nämndverksamheten, informationsspridning, rationalisering och personalpolitik. Man kom också fram till ett förslag om hur den egna gruppen borde vara sammansatt, nämligen

två representanter för vardera TTK och verkstadsklubbarna, i båda fallen fördelat med en från Växjö och en från Risinge,

en representant för SALF samt

två representanter för företaget

Härtill kommer en sekreterare. VD är sammankallande.

Gruppen har sedermera haft ett flertal sammanträden. Många frågor har diskuterats. Bland nya

områden som tagits upp kan nämnas möjligheten att skapa ett begrepp som ersättning för be-
teckningarna tjänstemän/arbetare samt medinflytande vid beslut och därmed möjlighet att påverka arbetssituationen.

Referensgrupper

Vid arbetsgruppens sammanträde den 18 augusti diskuterades bildandet av särskilda referensgrupper för studium av vissa specialområden.

På grundval av gruppens förslag har företagsnämnden tillsatt tre sådana referensgrupper, vilket närmare framgår av utdrag ur företagsnämndens protokoll på annan plats i detta nummer av Telub-nytt.

Samtliga tre referensgrupper har i skrivande stund börjat sitt arbete. Berednings-/planeringsgruppen har haft två sammanträden. Denna grupp har också hunnit utarbeta en målsättning för sitt arbete. Tanken är att listan efter hand skall kunna justeras och utökas.

Den första listan upptar följande områden:

att informera sig om hur det befintliga beredningssystemet fungerar i olika led

att verka för att öka förståelsen för beredningsfunktionen

att verka för samverkan i avseende på »kollektiva beslut»

att söka former för den enskilde att inom ramen för beredningen idka ett medbestämmande

att studera ett antal praktikfall för att analysera hur personalen på olika nivåer upplever produktionsberedningen (gruppmedlemmarna kan fungera som intervjuare).

AR-kommitté

Till de nämnda studiegrupperna kan man också räkna den kommitté för administrativ rationalisering (AR) som tillsatts efter rekommendationer från SAF och tjänstemännens centrala organisationer och som är i verksamhet sedan november 1969.

Brev från Peru

Läste Du Eric Wessbergs brev från Peru i föregående nummer av Telub-nytt? Här följer nu nästa brev — en beskrivning av hur en resa kan te sig 10° söder om ekvatorn.

Lima 15.9.1970

Det har nu gått en tid sedan jag skrev sist. Möjligheten att sända brev från katastrofzonen är inte så stor. Jag befinner mig sedan några dagar tillbaka i Lima på förhandlingar. Ska man nå sina mål måste man liksom ofta hemma gå vägen över huvudstaden.

—Världen är sig egentligen ganska så lik överallt. Jag sitter just nu i lobbyn på Hotel Savoy och ritlar hop dessa rader. Runt om pratar man alla språk — en ganska bra bakgrund till ett sånt här brev. K1 är vid pass 1930 den 15.9 — hemma är den 3.30 den 16.9. Rätt kufiskt — inte sant.

Äventyr med hög insats

När Du reser hemma i gamla Sverige så där en 3-400 km tar det mycket sällan mer än 5-6 tim. I Peru mellan Andernas bergsryggar vet man aldrig säkert när man kommer fram. Att resa

över dessa sagolika Ander eller som Peruanen säger »Cordillera Blanca y Negro» är alltid ett äventyr med ibland ganska hög insats.

Att resa från katastrofzonen till Lima var, då jag åkte här i somras, strax efter jordbävningen, något av filmen »Fruktans lön». Att åka över vägar där vägbanan gav efter sedan man just passerat ett svindlande djup, att passera dammoln, som man ej visste vad de innehöll, trodde jag var gränsen för vad man tålde. Men denna väg hade också annat att bjuda.

Anders Thunborg till Telub

Tore Säll visar statssekreterare och fru Thunborg hur reproarbetet går till.

Torsdagen den 17.9 besöktes Telub av statssekreteraren i försvarsdepartementet, Anders Thunborg.

Besöket var inofficiellt — statssekreteraren hade ställt sig till förfogande för att vid ett av verkstadsklubben ordnat möte på kvällen informera och svara på frågor.

Detta hindrade emellertid inte att herr Thunborg med maka tillsammans med metallordföranden i Växjö, Kjell Nilsson, tidigare på dagen hann med ett besök vid Ljungadalsanläggningen under VD:s ciceronskap.

Många frågor ställdes och besvarades under kvällens lopp. Bl a berördes de förhållanden i ett

kungl brev av den 17.6.1970 som direkt berör Telub. Det gäller t ex huvudverkstadsfunktionen (se utdrag ur företagsnämndens protokoll i dagens Telub-nytt) samt koncentrerings av konsultverksamheten till huvudverkstadsderna.

Från varmt regn till snöstorm

Jag lämnade Huaraz i tisdags kväll med en sk colectivo — linjebil — fullsatt ända till taket. En indiantant med vuxen son i framsätet, undertecknad, två mestiser, tre tuppar och två marsvin i baksätet. Kl 1830 lokal tid. Ett strilande, varmt regn föll i den sammetsmjuka skymningen. Temperaturen var ca +25°C. Höjden över havet = 3 024 m. Vi avancerade i serpentinsvängar upp mot passet »cono cocha» med 4 088 m höjd. Temperaturen sjönk snabbt ned mot mindre behagliga värden. Regndropparna på vindrutan liknade mer och mer trögflytande gelé. — Fullkomligt riktigt, 5 min senare hade vi full snöstorm. — Tablå! Bilen dansade slängpolska i snömodden. Indianpojken i fram-

sätet borrar in huvudet i mammas poncho och kvider »mama mia». Ingen värme i bilen naturligtvis. 10° söder om ekvatorn lär värmeledning normalt ej behövas — även en viking fryser erbarmeligt. Dikena utanför väggkanten är bra mycket djupare än vad man är van vid och sådan lyx som vägräcken finns inte. Man hinner antagligen tänka rätt mycket innan bilskrälet slår i botten.

och åter till värmen

Minuterna droppar sakta iväg, men vår »driver» rattar trots allt inte illa — kanske det går. Naturligtvis klarade det sig. Mardrömmen hade varat i två timmar då vi passerade toppen och kom ned mot den sköna värmen — och dammet förstås. En snabb fika

mitt i natten på ett indiankafé och ett lyckligt sällskap skramlar ner mot sierran och Pan American Highway, som stryker utefter hela continenten förbi Lima ändå ned till Valparaiso.

Kl 800 på morgonen ramlade jag in på hotell Savoy i en otroligt skön säng. Kl 815 bankade det på dörren: »El señor tenga la bondad el chofer». Jag vet inte vad jag betalade chauffören. Det måste varit rikligt. Den trötta orakade peruanen såg helt förklarad ut.

Hasta luego
Eric

PS I morgon bitti sticker jag åter upp i Zonen igen, Beräknar(!) vara uppe före mörkrets inbrott.

FÅ UT MERA AV ERA ARBETSTIMMAR

Utbildningsavdelningen ALI-RATI.

Utdrag ur Ledarskap och Lönsamhet.

Nedanstående råd förefaller så goda att red gärna vill sprida dem även till Telub-nyttas läsare.

Att åstadkomma mer på kortare tid är en konst, som kräver systematik och självdisciplin. Nedanstående råd skulle kunna hjälpa er att effektivisera de arbetstimmar Ni har till förfogande.

Koncentrera Er insats på det väsentliga

Börja med att varje morgon göra en prioritetslista över dagens uppgifter. Starta sedan med Er arbetsuppgift nr 1 och gör denna helt färdig. Skulle Ni vid dagens slut endast blivit färdig med nr 1 eller kanske med nr 1 och 2, finns det ingen anledning till bekymmer, eftersom Ni har koncentrerat Er insats till de mest betydelsefulla uppgifterna.

Motivera Er själv

Vi har nästan alla en tendens att låta de uppgifter, som intresserar oss, få företräde framför mer pressande uppgifter. Använd själv-motivation för att göra pressande uppgifter till intressanta uppgifter, tex genom att inför andra lämna den uppgiften, att Ni avser att lösa ifrågavarande uppgift i dag. Den naturliga önskan att inte förlora ansiktet kommer då att sköta om resten.

Fastställ tidsfrister

I stället för att bestämma, att en viss arbetsuppgift skall lösas så snart som möjligt, kan Ni fastställa tidsfrister för varje deluppgift. Men gör tidplanen realistisk — och håll den.

Var handlingskraftig

När en sak är tillräckligt belyst,

bör Ni fatta Ert beslut. Bespara Er själv alla orkeslösa spekulationer över det förnuftiga i beslutet — gå i stället vidare mot nya uppgifter.

Lär er att säga nej

Undvik att åta Er onödiga förpliktelser.

Undvik telefonfällan

Bestäm i förväg, vilka ämnen som skall avhandlas under ett telefonsamtal och slösa inte tid på ovidkommande prat.

Anteckna

Gör det till en vana att skriva ned allting, arbetsuppgifter, ideer, sammanträffande etc.

Låt inte andra föra Er vilse

Era noggrant upplagda planer kan kullkastas totalt av andras avbrott — de må sedan vara orsakade av välvilja eller av prat-sjuka. Finn ett sätt att förhindra dessa avbrott — använd Er sekreterare som bålverk, lägg Er lunchpaus strategiskt riktigt etc.

Lyssna uppmärksamt

Ansträng Er för att få de riktiga upplysningarna redan första gången, så att Ni slipper tidsödande misstag eller upprepningar.

Gör det nu

Sätt igång med dagens arbete med det samma på morgonen i stället för att först spilla värdefull tid på att titta ut genom fönstret, läsa tidningen eller liknande.

Var öppen inför genvägar

Därför att en arbetsuppgift alltid

har utförts på ett visst sätt, behöver detta sätt inte nödvändigtvis vara det bästa. Överväg möjligheterna till rationalisering av rutinuppgifter.

Var förutseende

Förebygg irriterande förseningar genom att alltid ha allmänna kontorsartiklar till hands. Det är också klokt att förvara extra nycklar, glasögon, etc på kontoret.

Ekonomisera med den tid, som står Er till buds

Använd restid, väntetid etc till planering, genomtänkande av problem och liknande.

Skapa variation i Ert arbete

Trötthet drabbar självskrivet inte hela kroppen på en gång. Skifta därför mellan arbetsuppgifter, i vilka Ni skall sitta ned, stå upp eller gå. Därigenom motverkar Ni inte bara tröttheten, utan håller Er också andligen vaken.

Gå och lägg Er tidigt

Fler och fler ledare börjar sin arbetsdag innan medarbetarna kommit för att på det viset ostört kunna planera sin dag.

Uppöva en sund respekt för Er egen tid

Räkna ut Er egen timlön, så kommer Ni att få en ny respekt för Er tid. Det kan också motivera Er till att delegera flera av de smärre arbetsuppgifterna, som nu lägger beslag på en större eller mindre del av Er arbetsdag.

Fotboll

Onsdagen den 23 september spelades den — förhoppningsvis — årligen återkommande fotbollsmatchen mellan Telubs lag i Hässleholm och Växjö.

Höstsäsongens av allt att döma sista fotbollsmatch för Telubs del begicks i vackert höstväder. Det var en just och trevlig match, där båda lagen visade upp ett bra spel.

Hemmalaget vann med 3-1. Målgörare för Växjö var Lars Andersson, Kenneth Johansson och Leif Hörberg, för Hässleholm Bertil Reinholdsson.

Tyvärr har grabbarna från TFH inte haft möjlighet träna med 11-mannalag och på stor plan — man spelar vanligen med 7 man. Detta ger taktiska problem, säger Siewert Larsson, som laget inte helt behärskade. Dessutom saknade man en av sina nyckelspelare, Uno Svärd. Den efterlängttade revanchen uteblev därför den här gången. Men TFH kommer igen.

Åskådarskaran var inte stor, men det uppvägdes i viss mån av att VD hedrade lagen med sin närvaro.

Som en trevlig avslutning på den idrottsliga samvaron anordnades senare på kvällen ett samkväm på Stadshotellet.

Lennart Jönsson springer fort men lyckas ändå inte hindra bollen att gå in i den tomma buren (bilden överst).

Det var dåligt med balansen ibland — men vad gjorde det, alla verkar lika förvånade (mellersta bilden).

Från åskådarplats följer VD tillsammans med Martin Ekdahl och Sven Nilsson intresserat spelet medan skymningen faller (nerst)

Skytte

Söndagen den 4.10 avhölls Växjö Skyttegilles och Smålandspostens korpskjutning på den nya banan i Hemmesjö. Detta var premiär för korpskytte med elektronisk markering.

Från Telub deltog 11 skyttar, varav glädjande nog två damer.

Bland resultaten kan nämnas:

Klass 2

10.	N-A Johansson	88 p
13.	P-O Atterday	87 p
17.	L-E Åström	86 p

Klass 4

3. C-M Friman 89 p

Lag

4. Telub 350 p (ovanstående fyra skyttar).

DEN 16 OKT

12.20 – 12.35

sjunger vi i matsalen.

Vi tar också en tur till Risinge.

Där inträffar vi kl 14.30.

KOM OCH LYSS!

SÅNGARLAGET

